

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **B.H.T.**, IČO: X., právne zast. JUDr. P.H., advokátom, R.R. proti odporcovi **JUDr. J.K.**, miestna časť D.R., správcovi konkurznej podstaty úpadcu J., spoločnosť s ručením obmedzeným J.K.J., IČO: X., **o zaplatenie sumy 1 620,36 Eur (48 815 Sk) s príslušenstvom**, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 20. októbra 2008, č. k. 34Cbi/14/08-Sn-174, takto

r o z h o d o l:

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 20. októbra 2008, č. k. 34Cbi/14/08-Sn-174 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e:

Krajský súd v Banskej Bystrici napadnutým rozsudkom zamietol návrh a navrhovateľovi uložil povinnosť zaplatiť odporcovi trovy konania v sume 2 940 Sk v lehote troch dní od právoplatnosti rozhodnutia.

V odôvodnení rozsudku uviedol, že navrhovateľ si uplatnil proti odporcovi náhradu škody v sume 48 815 Sk s príslušenstvom podľa ust. § 12 zákona č. 8/ 2005 Z. z. o správcoch a ust. § 442 a nasl. Občianskeho zákonníka, tvrdiac, že navrhovateľ je vlastníkom nehnuteľnosti - administratívnej budovy a garáží bývalého J., spoločnosti s ručením obmedzeným J. (ďalej len „úpadca“), nachádzajúcej sa na K., v ktorej boli po celý čas konkurzného konania uložené písomnosti a spisy úpadcu, ktoré spravoval odporca. Týkalo sa to obdobia od júla 2001 do konca apríla 2005, počas ktorého navrhovateľ nemal možnosť

nakladať s vlastnou nehnuteľnosťou, za užívanie ktorej mu nebolo nič zaplatené. Navrhovateľ si preto za užívanie nehnuteľnosti od októbra 2003 do apríla 2005 uplatnil proti odporcovi zaplataenie sumy 33 915 Sk. Navrhovateľ ďalej poukázal na to, že odporcu viackrát ústne žiadal o dobrovoľné vypratanie nehnuteľnosti a keďže k tomu nedošlo ani na základe písomnej výzvy zo dňa 18.04.2005, tak navrhovateľ dňa 06. 05. 2005 realizoval svojpomocne vypratanie nehnuteľnosti prostredníctvom spoločnosti P., ktorá následne vyúčtovala náklady spojené s vypratáním nehnuteľnosti v sume 14 899,50 Sk, ktorých zaplataenie si navrhovateľ uplatnil proti odporcovi.

V priebehu konania navrhovateľ požiadal súd o zmenu právnej kvalifikácie uplatneného nároku na bezdôvodné obohatenie. Súd prvého stupňa na pojednávaní dňa 20.10.2008 uznesením pripustil zmenu právnej kvalifikácie tak, ako si ju uplatnil navrhovateľ.

Súd prvého stupňa ďalej uviedol, že nárok navrhovateľa predstavuje bezdôvodné obohatenie v sume 33 915 Sk, ktoré vzniklo tým, že odporca neplatil navrhovateľovi nájomné za užívanie nehnuteľnosti v období od októbra 2003 do 30. apríla 2005 a bezdôvodné obohatenie v sume 14 899,50 Sk, ktoré predstavujú náklady za vypratanie nehnuteľnosti spoločnosťou P..

Po vykonaní dokazovania súd prvého stupňa mal preukázané, že k uzavretiu písomnej zmluvy o nájme podľa ustanovenia § 3 ods. 3 zákona č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov (v znení neskorších predpisov) medzi navrhovateľom a odporcom nedošlo, a preto navrhovateľovi nevznikol nárok na zaplataenie nájomného. Ďalej uviedol, že navrhovateľ si nemôže uplatnenú sumu vymáhať titulom bezdôvodného obohataenia, nakoľko odporca v priebehu konania dostatočným spôsobom preukázal, že on ako správca konkurznej podstaty prenajímal bezodplatne nehnuteľnosti navrhovateľovi, resp. spoločnostiam, v ktorých bol konateľom Ing. P.. Námietku navrhovateľa, že v tomto prípade nešlo o bezodplatnú nájomnú zmluvu, keďže sa platili náklady spojené so strážením, súd prvého stupňa považoval za právne irelevantnú, pretože z nájomnej zmluvy zo dňa 17.03.2000 vyplýva, že nájom sa dohodol bezodplatne. Zároveň súd prvého stupňa mal preukázané, že navrhovateľ svojvoľne a v rozpore s ust. § 4 Občianskeho zákonníka vykonal vypratanie garáže, kde sa nachádzali spisy úpadcu, pretože proti tomu, kto právo ohrozí alebo poruší možno sa domáhať ochrany u orgánu, ktorý je na to určený. Nakoľko

navrhovateľ nikdy nepožiadala kompetentné orgány o vypratanie priestorov, nebol tak oprávnený urobiť sám, pričom vypratáním priestorov boli porušené ustanovenia zákona o archívniectve a navrhovateľ sa dopustil dokonca správneho deliktu tým, že doklady úpadcu odovzdal do zberných služieb.

Na základe vyššie uvedených skutočností súd prvého stupňa dospel k záveru, že navrhovateľovi nevzniklo právo na zaplatenie žalovanej sumy, nakoľko odporca sa na jeho úkor bezdôvodne neobohatil. S poukazom na uvedené súd prvého stupňa návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietol.

O trovách konania rozhodol podľa ust. § 142 ods.1 O.s.p. a zásady úspechu v konaní.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ v zákonom stanovenej lehote odvolanie a navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a návrhu v celom rozsahu vyhovel.

Na odôvodnenie uviedol, že súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec aj nesprávne právne posúdil. Medzi účastníkmi konania nebolo sporné, že odporca užíval nebytové priestory vo vlastníctve navrhovateľa bez platnej zmluvy a za toto užívanie neplatil navrhovateľovi odplatu, teda odporca sa na úkor navrhovateľa bezdôvodne obohatil, pričom výška bezdôvodného obohatenia zodpovedá výške obvyklého nájmu obdobných nebytových priestorov v danom mieste a čase. Ďalej uviedol, že uniesol dôkazné bremeno vo vzťahu k preukázaniu výšky bezdôvodného obohatenia, a to s poukazom na zmluvu o prenájme, uzavretú medzi B.L. ako prenajímateľom a odporcom ako nájomcom, na základe ktorej odporca odplatne užíval nebytové priestory o nepomerne menšej výmere podlahovej plochy ako užíval u navrhovateľa (prenajatá garáž mala výmeru 61,5 m²) za nájomné vo sume 2 000 Sk mesačne. Poukázal tiež na to, že odporca počas celého súdneho konania nenamietal výšku mesačnej odplaty za užívanie nebytových priestorov. Nestotožnil sa preto so záverom súdu prvého stupňa, že navrhovateľ sa nemôže domáhať odplaty za užívanie nehnuteľností odporcom, nakoľko tento preukázal existenciu zmluvy, podľa ktorej „prenajímal bezodplatne nehnuteľnosti navrhovateľovi, resp. spoločnostiam, v ktorých bol konateľom Ing. P.“ Takýto záver z vykonaného dokazovania nevyplýva a vychádza aj z nesprávneho právneho posúdenia veci. V priebehu celého súdneho konania nebol produkovaný zo strany odporcu žiaden dôkaz

o tom, že by navrhovateľ recipročne za bezplatné užívanie svojich nebytových priestorov odporcom užíval na základe zmluvy s odporcom akékoľvek nehnuteľnosti vo vlastníctve úpadcu, spravované odporcom. Uviedol, že je potrebné rozlíšiť právne vzťahy medzi navrhovateľom a odporcom a právne vzťahy medzi odporcom a spoločnosťou P., ktorá na základe nájomných zmlúv užívala nehnuteľnosti vo vlastníctve úpadcu, ktoré spravoval odporca ako správca konkurznej podstaty.

Ohľadne vypratania nebytových priestorov uviedol, že navrhovateľ uhradil za odporcu náklady na vypratanie nebytových priestorov a následne na základe zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 8. augusta 2005 sa stal veriteľom tejto pohľadávky. Odporca počas konania pred súdom prvého stupňa nespochybňoval výšku nákladov na vypratanie nebytových priestorov, pričom sa bránil len tým, že výzve navrhovateľa na vypratanie dotknutých priestorov nemohol vyhovieť, nakoľko v priestoroch boli uložené dokumenty na archiváciu a na uzavretie zmluvy s archívnickou spoločnosťou potreboval súhlas konkurzného súdu, ktorý získal až neskôr. Navrhovateľ sa tiež nestotožnil so záverom súdu v tom, že návrh v časti o zaplatenie úhrady nákladov za vypratanie nebytových priestorov je nedôvodný, pretože navrhovateľ sa dopustil správneho deliktu. Takýto výrok súdu je nesprávny, keďže súdu neprináležalo robiť závery o tom, či bol alebo nebol spáchaný správny delikt. Uviedol, že on a ani obchodná spoločnosť P. neboli za vypratanie nebytových priestorov v správnom konaní postihnutí a ani nebolo voči nim začaté žiadne správne konanie. Rovnako žiaden zo štatutárnych orgánov oboch spoločností nebol v súvislosti s týmto prípadom nijako postihnutý. Navrhovateľ je presvedčený, že boli splnené podmienky pre použitie svojpomoci podľa ust. § 6 Občianskeho zákonníka, keďže jeho vlastnícke právo bolo odporcom protiprávne obmedzované. V súdnom konaní bolo preukázané aj to, že písomnosti uložené v nebytových priestoroch odporcu boli vytriedené a tie z nich, ktoré boli určené na archiváciu, boli uložené v priestoroch (oproti jeho nehnuteľnosti), ktoré si odporca prenajal, pričom písomnosti, ktoré zostali v nebytových priestoroch odporcu, boli určené na skartáciu. Poukázal tiež na to, že v súvislosti s vypratáním nebytových priestorov by odporcovi vznikli náklady, ktoré by boli minimálne v rovnakej výške, ak nie vyššie, ako náklady vynaložené navrhovateľom.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že nároky navrhovateľa treba posudzovať z hľadiska času ich uplatnenia a konkrétnych vzťahov medzi právnym účastníkmi a nie podľa interpretácie terajšieho

navrhovateľa. Kancelárske priestory a garáž slúžili bez uzavretej nájomnej zmluvy pred a aj po vyhlásení konkurzu pre J., spoločnosť s ručením obmedzeným J., pričom pracovníčka pani G. zabezpečovala personálnu, mzdovú a inú agendu, ako aj archív úpadcu. Ďalej uviedol, že on ako správca konkurznej podstaty sa na osobnom stretnutí s konateľom navrhovateľa dohodol na bezodplatnom užívaní kancelárie v administratívnej budove pre pani G., ako aj garáže, v ktorej sa nachádzali archívne spisy, čo súviselo s uzavretou nájomnou zmluvou zo dňa 17.03.2000, ktorej predmetom bolo bezodplatné užívanie majetku spoločnosti J., spoločnosť s ručením obmedzeným J. zo strany spoločnosti P., s.r.o. a ktorú on ako správca konkurznej podstaty nevypovedal. Následne po osobnom stretnutí s Ing. P. uzavrel dňa 01.11.2003 nájomnú zmluvu s prenajímateľkou B.L., do objektu ktorej presťahoval kanceláriu pani G. (oproti nehnuteľnosti navrhovateľa). Navrhovateľovu výzvu (jedinú) na vypratanie priestorov zo dňa 18.04.2005 nemohol splniť v požadovanom termíne, preto požiadal navrhovateľa o jeho predĺženie. Navrhovateľa zároveň upozornil na viacero právne významných skutočností týkajúcich sa možnej protiprávnosti svojvoľného nakladania s archívnym materiálom. Uviedol, že ak by mu navrhovateľ bol predložil návrh na uzavretie nájomnej zmluvy na užívanie kancelárskych priestorov a garáže v J., tak na takýto návrh by reagoval a tento vzťah by riešil v súlade s Občianskym zákonníkom. Pre neho ako správcu konkurznej podstaty by to bol náklad proti podstate v konkurznom konaní, keďže podľa ust. § 3 ods. 3 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní (v znení neskorších predpisov) pohľadávkami proti podstate sú nároky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu a sú splatné v priebehu konkurzu, pričom podľa ust. § 31 ods. 6 písm. e) citovaného zákona pohľadávkami proti podstate sú nároky zo zmlúv uzavretých správcou. Keďže k uzavretiu takejto nájomnej zmluvy nedošlo, nárok navrhovateľa v sume 33 915 Sk nie je možné uspokojiť v konkurznom konaní.

V prípade uplatneného nároku v sume 14 899,50 Sk sa jednalo o náklady za činnosť vykonanú navrhovateľom, napriek výslovnému písomnému upozorneniu odporcu a navrhovateľ sa v tomto prípade nemôže domáhať súdnej ochrany, keďže sám konal v rozpore so zákonom. Ak by odporca uhradil navrhovateľovi finančnú čiastku bez platne uzavretej zmluvy, porušil by tým kogentné ustanovenia zákona o konkurze a vyrovnaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací prejednal odvolanie navrhovateľa podľa ust. § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 O.s.p. bez nariadenia pojednávania a napadnutý

rozsudok súdu prvého stupňa podľa ust. § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. zrušil a podľa odseku 2 citovaného ustanovenia mu vec vrátil na ďalšie konanie.

Predmetom sporu je navrhovateľom uplatnené právo na zaplatenie sumy 48 815 Sk (1 620,36 Eur) s príslušenstvom. V návrhu na začatie konania si navrhovateľ uplatnil zaplatenie žalovanej sumy titulom náhrady škody proti odporcovi podľa ust. § 442 a nasl. Občianskeho zákonníka a ust. § 12 zákona č. 8/2005 Z. z. o správcoch. Na pojednávaní dňa 20.10.2008 súd prvého stupňa na návrh navrhovateľa rozhodol uznesením o zmene právnej kvalifikácie uplatnenej sumy z náhrady škody na bezdôvodné obohatenie, teda uznesením pripustil zmenu návrhu podľa ust. § 95 ods. 1 O.s.p. Takýto procesný postup súdu však bol nesprávny, keďže nemal oporu v ust. § 95 O.s.p., pretože zmena právnej kvalifikácie nie je zmenou návrhu, pokiaľ navrhovateľ zmenil len právnu kvalifikáciu uplatneného nároku bez zmeny skutkových okolností uvedených v návrhu. Navrhovateľ nebol povinný v návrhu svoj nárok právne kvalifikovať a pokiaľ tak aj urobil, súd tým nebol viazaný.

Medzi účastníkmi konania nebolo sporné, že úpadca užíval nebytové priestory (kanceláriu a garáž) bez uzavretej písomnej nájomnej zmluvy s navrhovateľom a bez platenia akejkoľvek úhrady. Odvolací súd sa však nestotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že navrhovateľ si nemohol žalovanú sumu 33 915 Sk uplatniť titulom bezdôvodného obohatenia, nakoľko odporca dostatočným spôsobom preukázal, že on ako správca konkurznej podstaty prenajímal bezodplatne nehnuteľnosti navrhovateľovi, resp. spoločnostiam, v ktorých bol Ing. P. konateľom. Takýto záver nemá oporu v dokazovaní vykonanom na súde prvého stupňa. Navrhovateľ poprel uzavretie ústnej zmluvy s odporcom o bezodplatnom užívaní kancelárie a garáže úpadcom. Pokiaľ súd prvého stupňa poukázal na bezodplatnú nájomnú zmluvu, tak táto sa netýkala navrhovateľa, pretože bola dňa 17.03.2000 uzavretá medzi J., s.r.o., J. ako prenajímateľom a spoločnosťou P. ako nájomcom. Rovnako záver súdu, že vypratanie nebytových priestorov (garáže) navrhovateľom bolo v rozpore s ust. § 4 Občianskeho zákonníka a porušením zákona o archívnictve a navrhovateľ sa tým dopustil správneho deliktu, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní na súde prvého stupňa. V tomto smere odvolateľ správne namietal, že súdu prvého stupňa v tomto konaní neprislúchalo robiť záver o tom, či bol alebo nebol spáchaný správny delikt.

Odvolací súd zistil, že v spisovom materiáli sa nenachádza list vlastníctva preukazujúci skutočnosť, že navrhovateľ bol v dobe, ktorej sa týka zaplatenie žalovanej sumy,

vlastníkom nehnuteľnosti - administratívnej budovy a garáže. Navrhovateľ v návrhu označil za dôkaz aj list vlastníctva týkajúci sa predmetnej nehnuteľnosti s poznámkou „dodatočne predložíme“, avšak tento relevantný dôkaz sa v spise nenachádza. V prípade, ak sa preukáže, že navrhovateľ bol v rozhodnej dobe vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti, súd musí doplniť dokazovanie na zistenie, či medzi navrhovateľom a odporcom bola uzavretá ústna dohoda o bezodplatnom užívaní nehnuteľnosti navrhovateľa (kancelárie a garáže) úpadcom, správcom majetku ktorého bol odporca v zmysle uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 12.06.2001, č. k. 25-24K 412/99-98. Nájomná zmluva zo dňa 17.03.2000 (založená v spise na č. l. 28) nepreukazuje dohodu o bezodplatnom užívaní nehnuteľnosti navrhovateľom ako nájomcom, keďže tento nebol zmluvnou stranou nájomnej zmluvy. Nájomcom bola spoločnosť P., teda iná právnická osoba, ako je navrhovateľ. Vo vzťahu k sume 14 899,50 Sk súd musí zistiť, kto bol vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti (garáže) v čase jej vypratania dňa 06.05.2005 a či táto suma bola navrhovateľom uhradená („preúčtovaná“) spoločnosti P., s.r.o. (tak tomu malo byť podľa tvrdenia navrhovateľa v návrhu), pričom v tomto prípade v spise absentuje dôkaz o jej úhrade alebo či ide o pohľadávku spoločnosti P., s.r.o. voči odporcovi, ktorá bola navrhovateľovi postúpená zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 08.08.2005 z titulu úhrady faktúry č. FV-416/2005, pričom v tomto prípade treba skúmať existenciu a opodstatnenosť tejto pohľadávky, keďže zo spisu nevyplýva, že by medzi spoločnosťou P., s.r.o. a odporcom existoval vzťah, z ktorého by uvedenej spoločnosti vzniklo právo fakturovať voči odporcovi (faktúra je založená v spise na č. l. 5). Po doplnení skutkového stavu súd prvého stupňa tiež bude musieť po právnej stránke posúdiť uplatnený nárok navrhovateľa voči odporcovi, a to aj s poukazom na to, že navrhovateľ v priebehu konania zmenil právnu kvalifikáciu uplatneného nároku na bezdôvodné obohatenie oproti pôvodne uplatnenému nároku na zaplatenie žalovaných súm 33 915 Sk a 14 889,50 Sk z titulu náhrady škody voči odporcovi ako správcovi konkurznej podstaty úpadcu podľa ust. § 442 a nasl. Občianskeho zákonníka a § 12 zákona č. 8/2005 Z. z.

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Vyjadruje to aj znenie ust. § 157 ods. 2 O.s.p, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku uvedie súd podstatný obsah prednesov, stručne

a výstižne uvedie, ktoré skutočnosti má preukázané a ktoré nie, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov spravoval, prečo nevykonal i ďalšie dôkazy a posúdi zistený skutkový stav podľa príslušných právnych ustanovení, ktoré použil. Len odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktoré jasne a zrozumiteľne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, je preskúmateľné zo strany odvolacieho súdu.

Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa a konania, ktoré mu predchádzalo, odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa predčasne rozhodol, pretože nedostatočne zistil skutkový stav veci, ktorý je potrebné doplniť vykonaním ďalšieho dokazovania vo vyššie naznačených smeroch presahujúceho rámec odvolacieho konania a vec aj nesprávne právne posúdil, pričom napadnuté rozhodnutie pre nedostatok dôvodov a nezrozumiteľnosť nie je preskúmateľné odvolacím súdom. Keďže napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa nie je možné potvrdiť a ani zmeniť, odvolací súd ho podľa § 221 ods. 1 písm. h/ a ods. 2 O.s.p. zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

O trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa v novom rozhodnutí vo veci (ust. § 224 ods. 3 O.s.p.).

P o u ě n i e: Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 18. decembra 2009

JUDr. Beata Miničová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: M.